

Beszámoló a kormány háromévi munkájáról*

Az Országgyűlés 2001. október 18-án Kuncze Gábor és Szent-Iványi István kezdeményezésére politikai vitát tartott a kormány háromévi munkájáról. A miniszterelnöki beszámolót hat szakminiszter hozzászólása egészítette ki. Az alábbiakban a társadalmpolitikát érintő hozzászólásokból idézünk.

ORBÁN VIKTOR miniszterelnök:

„... 1998-ban azért lépett hivatalba a polgári kormány Magyarországon, mert az emberek változást akartak. Le akarták zárni a múltat, és egy másik jövőt akartak a maguk számára. ...

... úgy hiszem, az emberek elsősorban azt akarták, hogy a közélet ismét róluk szóljon; másképpen fogalmazva, hogy az legyen fontos a közélet, az állam, az Országgyűlés és a köztársaság kormánya számára is, ami számukra a legfontosabb. S ez kétségtől a család, és a családban is elsősorban a gyermek, a gyermekek és az ő jövőjük. A szakmai felmérések azt mutatják, hogy valamilyen okból a magyarok különös erővel vonzódnak a családi élethez. Nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedően magas azoknak a száma, akik azt mondják, hogy a számukra az életükben a legfontosabb dolog éppen a családjuk. Amikor az asszonyokat kérdezik meg erről, akkor a felmérésekben azt találják, azt tudjuk kiolvasni, hogy a fiatalabb hölgyek inkább három, mint egy gyermeket szeretnének, és ahogy múlik az idő, a véleményük változik, és végül inkább egy gyermekük lesz, semmint három.

Számos oka van annak, hogy így alakul Magyarországon a család-szerető emberek élete. Az egyik ilyen ok, hogy a múltban az állam nem segítette őket ebben.”

„... Nos, tisztelt hölgyeim és uraim, ezt a korszakot kellett lezárunk és megindítanunk egy új időszámítást. Ennek érdekében a kormány először is világossá tette már a kormányprogramban, hogy a jövő szempontjából a gyermekek vállalását és nevelését tekintjük a legértékesebb dolognak. Ösztönözzük a gyermekvállalást, a gyermekek nevelését, taníttatását, és ennek családi költségeit a magyar gazdaság teljesítőképességével arányban igyekszünk mérsékelni.”

„Bevezettük a nagy vitákat kiváltó családi adókedvezményt, ami-

* Az idézetek forrása az Országgyűlési Napló (www.mkogy.hu)

nek eredményeképpen több mint egymillió család helyzetén sikerült javítani. Ezzel a megoldással megpróbáltuk összekapcsolni a munkát és a gyermeknevelést. Meggyőződésünk az, hogy az ország számára, mindannyiunk jövője számára azok a családok végzik a legértékesebb munkát, akik gyermekeket vállalnak, nevelik őket, és közben megpróbálják munkából fenntartani magukat és családjukat. Nyilvánvaló összefüggések vannak itt, amelyek teljes kibontása itt szükségtelen. De, ha önök megnézik a számokat, láthatják: Magyarországon ma 1,3 az átlagos gyermekszám a családban. Minél jobb módú egy régió, annál alacsonyabb a gyermekek száma. Budapesten már csak 1,1 százalék, a fejlettebb nyugat-dunántúli részeken 1,2–1,3 százalék (*Közbeszólás az MSZP padsoraiból: Milyen százalékról beszélés?*), és a leghátrányosabb helyzetben lévő régiókban 1,7 százalék.

Ezek a számok nyilvánvalóvá teszik, hogy Magyarországon az a családpolitika a kívánatos, amely a gyermeknevelést és a munkavállalást megpróbálja összekapcsolni.”

„... Magyarországon még nagyon sok tennivaló van a családok ügyében, de meggyőződéssel mondom önöknek, hogy abban az irányban sikerült elindítanunk az ország életét, amilyen irányban a polgárok is vezetni szeretnék a sajátjukat. Magyarország még mindig szenved természetesen attól a bajtól, amit demográfiai problémának neveznek. Nem enyhíti a baj nagyságát, hogy egész Európa szenved ettől. Talán megkockáztathatom, hogy egész Európa beteg, hiszen az a társadalom, amely arra képtelen, hogy természetes úton a saját maga fenntartásáról gondoskodjék, az beteg, hanyatló társadalom, beteg és hanyatló civilizáció.”

„... 1998-ban az emberek vágya volt az is, hogy ismét becsülete legyen a tisztességes munkának. Ehhez három dologra volt szükség. Először is, hogy a kormány tegye világossá, hogy a munka érték, és tűzze ki célul, hogy teljes foglalkoztatottságot szeretne elérni Magyarországon. Másodsorban: érezzék az emberek, hogy a kormány megpróbál a tisztességes munkáért tisztességes bért fizetni, illetve olyan gazdaságpolitikát folytatni, hogy a magángazdaságban is egyre tisztességesebb bérekhez juthassanak a munkavállalók.

A harmadik dolog pedig, amit a munka becsületének helyreállítása érdekében tennie kellett a kormánynak, az volt, hogy olyan helyzetet idézzünk elő, hogy egészséges és munkaképes emberek munka nélkül, állami segélyből ne tudjanak úgy megélni, mint ahogy mások tisztességes munkából teszik.”

„A kormány a kormányprogramban kinyilvánította, hogy Magyarország gazdaságának, gazdaságpolitikájának első célja, hogy teljes foglalkoztatottságot érjünk el. A munkanélküli-támogatások rendszerét átalakítottuk, a munkára bátorító eszközöket megerősítettük. Ennek eredményeképpen csökkent is a munkanélküliség Magyarországon, jóval az Európai Unió átlaga alá. Sajnos azonban a teljes foglalkoztatottságot még nem tudtuk elérni. Ezért még hosszú és nehéz küzdelmek várnak ránk, különösen a kevésbé fejlett megyékben.”

„... Természetesen egy ilyen elgondolás és kormányzati filozófia csak akkor emberséges, ha lehetőséget teremtünk arra, hogy közmunkákat végezzenek azok, akik a magángazdaságban nem tudnak munkához jutni. Be is vezettük a közcélú munka rendszerét Magyarországon, ma már a tízezret meghaladja azoknak a száma, akik ilyen közcélú munkákon dolgoznak, és az előttünk álló esztendőben szeretnénk tovább bővíteni a közcélú munkák lehetőségét.”

„... az elmúlt évtizedekben az otthonteremtés ügyében szinte minden kormány kudarcot vallott; nem csoda, hiszen ez nagy feladat, komoly kihívás. Minden kormánynak beletörött a bicskája, és aki nem bicskával próbálkozott, hanem fejszével, és azt vágta bele, annak bele is szorult. Ennek eredményeképpen a kormánynak ma sok milliárd forintot kell arra költenie, hogy az előző időszak elhibázott lakáspolitikájának eredményeképpen az OTP irányába eladósodott, kilakoltatás előtt álló, meggyőződéseim szerint erkölcsi szempontból vállalkozhatatlan módszerekkel lehetetlen helyzetbe hozott családok megmenekülhessenek a kilakoltatás elől, és valamilyen kormányzati segítséggel továbbra is fedél maradjon a családjuk feje fölött.”

„... az emberek azt is szerették volna, hogy békés és nyugodt öregkoruk lehessen. Azt szerették volna, ha nyugdíjasként is aktív részesei lehetnek a családjuknak és a társadalom mindennapi életének. Azt szerették volna, hogy olyan nyugdíjat kapjanak – nem ajándékba, hanem mert megszolgálták, mert megdolgoztak érte –, amely méltányos, és biztonságot nyújt öreg napjaikra. Nem voltak az embereknek jó tapasztalataik ez ügyben. 1994 és '98 között a nyugdíjak valóságos értékéből elpárologott, levágtak, elcsentek – vérmérséklettől függően adhatjuk meg a történetek okát – 12 százalékot.

Amikor ez a kormány hivatalba lépett, ebben az ügyben is meg kellett szólalnom itt, a tisztelt Házban. A reményeket illetően mértéktartásra próbáltam inteni mindannyiunkat, és azt mondtam, hogy a gazdaság helyzetét megfigyelve az is szép teljesítmény lenne a '98-ban hivatalba lépett kormánytól, ha a nyugdíjak valóságos értékét megtudná őrizni. Akkor azt mondtam, hogy ennél nagyobb célt talán nem helyes kitűzni magunk elé. Szeretném jelenteni, tájékoztatni, szeretnék örömmel beszámolni a tisztelt Háznak arról, hogy pesszimisták voltunk, alábecsültem az ország lehetőségeit. A mögöttünk hagyott három esztendőben sikerült a nyugdíjak valóságos értékét 16 százalékkal növelni. (*Taps a kormánypártok soraiban.*) Mégsem vagyunk elégedettek. Mégsem lehetünk boldogok, még mindig nagyon sok olyan nyugdíjas él Magyarországon, aki az általa végzett munka hosszához és minőségéhez képest még mindig alacsony nyugdíjat kap és nem érezheti magát létbiztonságban. A következő kormányoknak is lesz még bőven dolguk a nyugdíjak emelése ügyében.”

KOVÁCS LÁSZLÓ (MSZP):

„... Tisztelt miniszterelnök úr, az ön által felvázolt Magyarország-kép kétségtelenül igen vonzó. ...

... De van egy rossz hírem: ez nem annak a Magyarországnak a képe, amelyben az emberek többsége él, hanem azé, amelyről miniszterelnök úr álmodni szokott, és amelyben a kormány és a kormányhoz közel állók élnek. Ezt miniszterelnök úr meglehetősen önkényesen összeválogatott adatokkal, féligazságokat tartalmazó állításokkal próbálta alátámasztani.”

„Miniszterelnök úr új családtámogatási formaként említette a kiegészítő családi pótlékot, pedig csak a korábbi, általunk 1997-ben bevezetett rendszeres gyermekvédelmi támogatást keresztelték át más névre. Igaz, 3640 forintról 4000 forintra egészítették ki, havonta.

Miniszterelnök úr büszkén említette, ha jól emlékszem, még meg is ismételte a számot, hogy 850 ezer gyermek után jár ez a támogatási forma. Azt azonban nem említette, hogy ez mit jelent. Azt jelenti, hogy ennyi gyermek él olyan családban, ahol az egy főre jutó jövedelem nem éri el a nyugdíjminimum összegét, azaz a 18 310 forintot. Megjegyzem: 1997-ben a mi kormányzásunk idején ez a szám 200 ezerrel kevesebb, 650 ezer volt.”

„... A gazdaság működésének célja nem lehet más, mint előteremteni a forrásokat az emberek életkörülményeinek javításához és az ország, a nemzet jövőjének megalapozásához. A Fidesz vezette kormány mindkettővel adós maradt. A jelenlegi kormány hivatalba lépése óta évről évre lassult a reálkeresetek emelkedése. Tavaly, az 5,2 százalékos gazdasági növekedés évében a reálkeresetek már csak 1,5 százalékkal emelkedtek. A mostani, választási célú, hangulatjavító béremelések is nagy egyenlőtlenségeket takarnak. A kormány ígérete ellenére a közszférában dolgozók keresetnövekedése továbbra is elmarad a versenyszférától.

Ami pedig a minimálbér-emelést illeti: mivel az nem járt a személyi jövedelemadó és a munkaadók járulékának mérséklésével, ahogy mi javasoltuk, a munkáltatók által kifizetett többlet nagyobbik része került a költségvetésbe és csak a kisebbik a munkavállalókhöz.

1999-ben az Orbán–Torgyán-kormány 52 milliárd forintot vett ki a nyugdíjasok zsebéből a törvényben előírtnál kisebb nyugdíjemeléssel. 2000-ben a nyugdíjemelés 35 milliárd forinttal volt kevesebb, mint az infláció. Igaz, a kormány ezt novemberben visszamenőleg pótolta, de addig példátlan módon a nyugdíjasok hiteleztek a költségvetésnek. Csak most, a választások előtti évben emelkedik 6 százalékkal a nyugdíjak vásárlóereje.

A kormány állítása szerint a négy év alatt ez az emelkedés összesen 16 százalékos lesz; nem most, ahogy a miniszterelnök úr mondta, hanem a négy év végén lesz 16 százalékos, de ez is csak akkor, ha januártól végre egyszer valóságos és nem az alábecsült inflációhoz igazítják a nyugdíjemelés mértékét, továbbá az ígéretet betartva a törvény szerint járónál 3 százalékkal nagyobb mértékben emelik a nyugdíjakat.

Nem lehet büszke a kormány arra sem, hogy a legalacsonyabb nyugdíj összege mindössze 18 310 forint, főleg akkor nem, ha figye-

lembe vesszük, hogy ehhez kötődik egy sor szociális ellátás, amelyek reálértéke az elmúlt három és fél év alatt lényegében nem emelkedett.

Vessünk egy pillantást, tisztelt Ház, a kormány büszkeségére, a családtámogatási rendszerre! Ne a családtagok állami vagyonhoz, állami megrendelésekhez, jól fizető állásokhoz juttatására vagy kitüntetésére gondoljunk, hanem a gyermeknevelés terheinek átvállalására. Erre 1998-ban a költségvetés a nemzeti össztermék 2,2 százalékát fordította, 2001-ben ennél mindössze 0,1 százalékkal nagyobb részt. A minden családhoz, így a rászorulókhöz is eljutó családi pótlék 1998 óta változatlan, így a ciklus végéig vásárlóerejének több mint 40 százalékát elveszti. Elismerést érdemel, hogy a családi adókedvezmény összege évről évre jelentősen növekszik, de ezt csak a megfelelő jövedelemmel rendelkező családok tudják igénybe venni, a családok 20 százaléka egyáltalán nem, egyharmada pedig csak részben. A Szociális és Családügyi Minisztérium adatai szerint a családoknak kevesebb, mint fele tudja csak teljes mértékben igénybe venni ezt a támogatási formát, és nyilván a könnyebben élő fele tudja teljes mértékben igénybe venni.

Tisztelt Ház! Nem tudok olyan országról, ahol bármilyen szociális támogatás úgy működne, hogy minél kevesebb a jövedelem, annál kisebb a támogatás. Az Orbán-kormánynak ez a találmánya akár világszabadalom is lehetne.

Hasonló elv alapján működik a kormány másik büszkesége, az otthonteremtési támogatás. A kedvezményes kamatú hitel, a törlesztésnél igénybe vehető adókedvezmény kétségtelenül kedvező azoknak, akik jelentős pénztartalékkal és jövedelemmel rendelkeznek, minőségi lakáscserére vágyanak, vagy befektetési céllal akarnak építkezni, lakást vásárolni, ám nem segíti az átlagos vagy alacsony jövedelmű fiatalok lakáshoz jutását. A 2000. évi zárszámadási törvényjavaslatban a kormány maga is elismeri, hogy a lakásépítők között jelentősen csökkent a fiatal, gyermekes családok aránya.”

HARRACH PÉTER szociális és családügyi miniszter:

„... Először is, szeretném megköszönni Kovács Lászlónak ezt a rendkívül borúlátó és pesszimista képet, amit felrajzolt, hiszen semmi más dolgom nincs ezek után, mint a tények száraz ismertetése, és a kettő közötti kontrasztot látni fogják.

Egy szociális miniszter elégedett soha nem lehet, ez a fogalom önellentmondását jelentené, de amíg egyetlen ember is van, aki segítségre szorul, addig nem nyugodhat meg ennek a tárcának a minisztere. Viszont relatíve mégis könnyű dolgom van, hiszen ilyen rövid idő alatt sikerült ennek a kormánynak oly mértékig segíteni a rászorulókon, aminek néhány részletét szeretném most önökkel ismertetni.”

„Először természetesen a családnak mint a társadalom legkisebb egységének az erejét szeretnénk megerősíteni, visszaadni. Ennek két oka is van: egyrészt a demográfiai helyzet, amiről a miniszterelnök

úr is szólt, és az a 2000-es javulás, amit a számok ezen a területen mutatnak, ami megerősödött most, a 2001. évi első féléves adatok alapján, és még nem jogosít fel minket arra, hogy ne törekedjünk ennek megfelelő és végleges rendezésére. És természetesen a családok megerősítése, a gyermeknevelés kiszámíthatósága is célunk volt.

A családtámogatási rendszer egészéről részletesen szólt a miniszterelnök úr, ezért csupán egyetlen adattal szeretném ezt kiegészíteni, ami természetesen cáfolja mindazt, ami Kovács László felszólalásában, amelyben sajnos nagyon sok téves adat volt, másképpen nézett ki. 1997-ben, és most jönnek a tények, 141 milliárdot fordítottak a családok pénzbeli és természetbeni támogatására, 2001-ben ez 319 milliárdra emelkedett, tehát több mint a kétszeresére. Ez a szomorú és egyszerű tény; szomorú az ellenzéknek, és jó hír a lakosságnak. *(Taps a kormánypártok soraiban.)*

Sokszor halljuk azt a vádat, és most is megfogalmazta az ellenzék vezérszónoka, hogy mi kevésbé támogatjuk a szegényeket. *(Közbeszólás az SZDSZ soraiban: Így van!)* Sajnos, ebben sincs igaza. És most néhány adatot engedjenek meg!

Először talán a bérekkel kezdeném, hiszen a bérhelyzet általában mégiscsak jellemzi ezt a kérdést. A Horn-kormány idején 9,4 százalékkal csökkent a bérek reálértéke – csökkent –, a polgári kormány idején várhatóan 2002-ig 13 százalékkal emelkedni fog a bérek reálértéke. És nézzük a minimálbért! Amikor 40 ezer forintba emeltük a minimálbért, akkor gondoltunk a családokra is. Ez egy nettó emelés volt; gondolják meg, aki gyermeket nevel, az a minimálbérből nem fizet személyi jövedelemadót, tehát a 25 ezres bruttó bérről nettó 40 ezerre emeltük a családfenntartók bérét. Kinek a támogatása ez, ha nem a legszegényebbeké?

A kiegészítő családi pótlékról is téves adatokat közölt az ellenzék vezérszónoka. Itt 25 százalékos emelés történt, és bevezettük a tizenharmadik havi bért, hogy a rászoruló családok az iskolakezdésnél ezt a juttatást megkapják.

A gyermekélelmezés helyzetét az új törvénymódosításban, ami rövidesen a parlament döntését fogja élvezni, és remélem, hogy elfogadását, kitágítottuk a lehetőségeket, új rászoruló rétegek fognak részesülni a támogatott, illetve ingyenes gyermekélelmezésben.

És egy olyan adat, ami gyökeresen ellentmond Kovács úr eddigi adatainak, és erre szeretném mindenkinek a figyelmét felhívni: 1997-ben 340 ezer, anyagi okok miatt veszélyeztetett gyermek volt az országban, 2001-ben 185 ezerre csökkent a számuk. *(Taps a kormánypártok soraiban.)* A csökkenésnek örülünk, de a 185 ezret soknak tartjuk, a következő ciklus feladata lesz, hogy ezen is javítsunk.

Az OTP-hiteltartozásokról néhány szót: tíz éven keresztül vártak a lakhatási feltételeikben veszélyeztetett emberek arra, hogy segítséget kapjanak. Nem kapták meg, most 30 ezer családon segítünk úgy, hogy a kormányzat 7,5 milliárd forinttal járul hozzá adósságuk rendezéséhez; de rögtön hozzá szeretném tenni, nem az adósság elengedéséről

van szó, hanem segítünk fizetni az adósságot. Az érintettek részvétele nélkül nem rendezzük ezeket az adósságokat.

Az a hitelkonstrukció, amely most megjelent, és az OTP segítségével a kormányzat ezen a 30 ezer családon segíteni fog, olyan megoldást tartalmaz, amely a három félnek, a hitelintézetnek, a kormányzatnak és az érintetteknek az együttes részvételével valósul meg.

Szólnom kell a közmunkaprogramokról, hiszen ez is a legszegényebbek helyzetén javít. Ötmilliárd körüli összeg kerül ma évente erre a célra, részben a kormányzati, részben pedig a pályázók segítségével, sok ezer ember foglalkoztatására felhasználásra.

Hadd említsek, ha már itt tartok a közmunkaprogramnál, néhány adatot. A közmunkában részt vevő nők aránya 20 százalék fölött van, a 45 év felettieké, akiknél a legnagyobb foglalkoztatási probléma, szintén 20 százalék fölött, és a roma származásúak, akiknek ez túlélési lehetőséget, kitörési pontot jelent, 77 százalékban vesznek részt ezekben a programokban.

Most néhány szót a nyugdíjemelésről. Elhangzott az előbbi felszólalásban egy olyan megjegyzés, amely úgy szólt, hogy a kormányzat csupán a kormányzati ciklus végén emeli a nyugdíjak reálértékét. *(Közbeszólás: Hazugság!)* Én merem remélni, hogy ez csupán téves és nem rosszindulatú megjegyzés volt, hiszen ez a kormány az, amely a kormányzati ciklus minden évében reálértékben emelte a nyugdíjakat... *(Taps a kormánypártok soraiban.)* A rendszerváltás óta ez az első kormány. Erre figyeltünk, és sikerült is betartani. Attól, hogy valamire azt mondjuk, hogy nem, attól még a tény igaz marad. *(Derűltség a Fidesz soraiból.)*

Egy jól hangzó szlogentől hangzik az ország: 52 milliárdot elvett ez a kormány a nyugdíjasoktól. *(Közbeszólások az MSZP soraiból: Így van! Így van!)* Medgyessy úrnak elküldtem azt a számítást *(Közbeszólások a Fidesz soraiból: Ki az?!)*, amely igazolja, hogy téves adatokra támaszkodnak. Én remélem, hogy nem folytatják a lakosság megtévesztését. *(Közbeszólás a Fidesz soraiból: Fel kell jelenteni őket!)* De szívesen megosztom ezeket az adatokat önökkel is.

Kezdjük talán ott, hogy '95–96-ban 20 százalékkal csökkent a nyugdíjak reálértéke. Ezt a kormányzat is érezte akkor, hogy ez már túlzás, és ebből valahogy ki kell lábalni. Ezért tettek egy olyan választási ígéretet, amit törvényi szintre is emeltek. Volt egy elképzelésük, hogy helyrehozzák – helyrehozásról nem volt szó –, valamelyest mérséklék azt, amit a nyugdíjasokkal tettek.

Ennek a kormánynak volt egy másik elképzelése, és mi azt megvalósítottuk. Semmi mást nem szeretnék említeni, csak az egyenleget. 76 milliárddal többet adtunk a törvényi kötelezettségen felül a nyugdíjasoknak. *(Taps a kormánypártok soraiban.)* Ez egyszerűen igaz. Ha ebből levonjuk azt a 32,8 milliárdot, amit annak idején az 52 helyet adtak volna azok, akik meg tudták volna adni, akkor is ennek a kormánynak a javára dől el a mérleg, nem a kormányéra, a nyugdíjasokéra.

Tehát ha jól értem Medgyessy úr és az ellenzéki képviselők szándékát, akik 52 milliárdot akarnak mindössze a nyugdíjasoknak adni, szemben a mi 76 milliárdunkkal: vissza akarják venni a 24 milliárdot? *(Felzúdulás a Fidesz soraiban. – Moraj az MSZP és az SZDSZ soraiban.)* Sajnos, a időm letelt, a sort sokáig lehetne folytatni.

Egyetlen megjegyzést engedjenek meg: a társadalom állapota és helyzete fontos számunkra. A társadalom helyzete javult. A társadalom állapotában viszont van javítanivaló. Ezért éppen annak a fajta pesszimista, borúlátó szemléletnek a kártevéseit kell kiiktatnunk, amit az ellenzék naponta folyamatosan képvisel. Nem hiszem, hogy a társadalom állapotát, helyzetét javítja az a fajta ígéretés, amit szintén csak naponta megvalósítanak. Szerény és gyors számítások szerint is 500 milliárd fölött van ezeknek az ígéreteknek a költségvetési fedezete, megfizethetetlen. Nem hiszem, hogy a társadalmat ezekkel az alaptalan ígéretekkel érdemes hitegetni, inkább a tényekkel, amelyek egy részét most önökkel ismertettem.”

KUNCZE GÁBOR (SZDSZ):

„... Tisztelt miniszterelnök úr! Ön köszönetet mondott nekünk a kezdeményezésért, hogy ez a vitanap létrejött. A képviselőtársaim közül is boldog mosollyal többen bólogatnak. Hadd hívjam fel a miniszterelnök úr és ezek szerint a kormánypárti képviselőtársaim figyelmét arra, hogy a magyar alkotmány írja elő a kormány részére, hogy számoljon be az országgyűlésnek. Miután ezt nem tudtuk elérni a házbizottságon keresztül, ezért folyamodtunk ehhez az eszközhöz.”

„... Esett már szó szociálpolitikáról, illetve a nyugdíjakról, én csak röviden szeretnék reflektálni a miniszterelnök úr és a miniszter úr által elmondottakra is. Amit ön választási propagandának nevez, miniszterelnök úr, azt úgy hívták, hogy nyugdíjreform, azt a fogást pedig úgy hívják, hogy törvény, és egyébként pedig azt a nyugdíjemelést meg úgy hívták, hogy megállapodás. Akkor ugyanis még megállapodott a kormányzat a különböző szervezetekkel; a nyugdíjreform nyugdíjasszervezetek részéről történő támogatásának a feltétele volt ez a nyugdíjemelési szisztéma, amelyet önök nem tartottak be, és ezzel a mai napig évente 7 százaléknyi nyugdíjemelést lopnak ki a nyugdíjasok zsebéből, tisztelt képviselőtársaim!

Ami a szociálpolitikát illeti, itt van egy vita közöttünk, én ebbe nem mennék bele, szemelláthatóan nem tudjuk egymást meggyőzni. Hadd hívjam fel azonban a miniszterelnök úr figyelmét arra a tényre, hogy a stabilizációs intézkedéscsomag következtében bevezetett gyermektámogatási rendszer esetében az összes gyermeces család 11 százaléka esett ki a támogatási rendszerből, 89 százaléka pedig részesült belőle! *(Dr. Kövér László: A semmiből, ami nem volt.)* A mai támogatási rendszerben körülbelül egyharmada a gyermekeknek nem részesülhet a támogatási rendszerekből *(Selmeczi Gabriella: Nem mind-egy, hogy melyik támogatási rendszerből esik ki.)*, mert olyan jövedelmi viszonyok között él. Márpedig ha a szociálpolitikának van fontos fel-

adata, akkor az az esélyek kiegyenlítése. Ez a támogatási rendszer ezt nem teszi meg, az a mintegy 300–350 ezer gyermek, aki ennek a kárvallottja, nem tehet arról, hogy hová született, a politika meg nem adja meg számukra legalább az esélyét annak, hogy változtatni lehessen a sorsukon.” (*Taps az MSZP és az SZDSZ soraiban.* – Dr. Kövér László: *Már megint hazudsz! De honnan is tudnád ezt?!*)

BÉKI GABRIELLA (SZDSZ):

„... A vitára készülve elővettem két dokumentumot; az egyiknek az a címe, hogy Van más választás: polgári Magyarország, a Fidesz választási programja '98-ból. A másik pedig a kormányprogram. Ami a választási programot illeti, ebben az egészségügy nagyon szűkszavúan volt érintve; egészséges egészségügyet ígért, nagyon kevés, néhány konkrétummal. Ezek körülbelül a következők voltak: a tb-járulék összegének csaknem felére, 25 százalékra csökkentése mellett növeljük az egészségügy költségvetését; gyökeresen új bérrendszert vezetünk be, mely az ott dolgozók számára a jelenlegi jövedelmük megkétszerezését jelenti; a gyógyszereket olcsóbbá tesszük a gyerekek és a nyugdíjasok részére – ígérte a Fidesz '98-ban, tehát a választási programjában.

A kormányprogram, ami a választási győzelem után elkészült, és Az új évezred küszöbén címet viseli, kicsivel bővebben szól az egészségügyről, de csak kicsivel bővebben; ez is eléggé elnagyolt program. Itt is szerepel az az ígéret, hogy a tb-járulékfizetés mértékét 25 százalékra csökkenti majd a kormány.

Azt gondolom, egy ilyen mérlegkészítés idején szükséges megnézni, hogy mi történt az ígéretekkel. Ebből a 25 százalékból nem lett semmi. A kormány a tb-járulékot csökkentette ugyan, először 6 százalékkal, aztán 2 százalékkal, hiszen 39 százalék volt a tb-járulék akkor, amikor átvette a kormányzást. Erre lehetne mondani, hogy a 8 százalékos járulékcsökkentés azért mégiscsak jelentős tett, igaz hogy 6 százalékkal kevesebb, mint amennyiről az ígéret szólt. Csakhogy ezzel párhuzamosan növelte az egészségügyi hozzájárulást, nem is kis mértékben, hanem gyakorlatilag a duplájára növelte. '98-ban az egészségügyi hozzájárulás mértéke 2100 forint volt; jelenleg, 2001-ben 4000 forint az egészségügyi hozzájárulás, és januártól 4200 forint lesz, tehát mondhatjuk, hogy 100 százalékkal növelte az egészségügyi hozzájárulás terhét. Mindannyian tudjuk, azáltal, hogy ez fix összegű munkaadói teher, bizony az alacsony jövedelmeket fizető munkaadónál jelentkezik rendkívül súlyos mértékben.

Ígérte a kormány, hogy megkezdji a biztosítási rendszer reformját – kétszintű biztosítási rendszert ígért. Azt gondolom, nem kell hosszan bizonyítani, hogy ebből nem csinált meg semmit. Valamikor a ciklus közepén találkoztunk Selmeczi Gabriellával, amint előterjesztett valamilyen biztosítási reformprogramot, hogy aztán viharos gyorsasággal elfelejtsük az egészséget. Nem történt ezen a területen semmi.”

„Több olyan fontos ígérete volt a kormányprogramnak, mint pél-

dául hogy rendezzi az egészségügyi szektor bérhelyzetét ezzel a bizonyos »kétszeresére növeljük a béreket« című ígérettel. Ezzel egészen eddig nem történt semmi. A közalkalmazotti emeléseken túl egy rendkívüli egyszeri kiegészítés volt; és most megint van egy ígéret, amely messze elmarad attól, amire szükség lenne.

Ígérte a kormányprogram, hogy valódi és funkcionális privatizálást fog megoldani az alapellátás és a járóbeteg-ellátás vonatkozásában. Ez is felemás módon sikerült: az alapellátáshoz hozzányúlt egy véleményünk szerint nagyon-nagyon rossz törvényben, a járóbeteg-ellátás funkcionális privatizálásához nem is kezdett hozzá.”

„Ezekkel az ígéretekkel szemben a tény az, hogy a betegek kiszolgáltatottabbak ma a magyar egészségügyben, mint voltak; a nővérek tömegesen elhagyják a pályát. A tény az, hogy jelentősen nőtt a bérfeszültség az ágazatban; hogy nő az orvosok elégedetlensége; hogy a MOK-kal nem sikerült partneri viszonyt kialakítani, hanem ellenkezőleg, ők tiltakoznak leghevesebben az ellen az intézménytörvény ellen, amit a miniszter a közelmúltban beterjesztett.

Mindent egybevéve az ágazat helyzete siralmas. Intő jel, hogy a fiatalok érdeklődése hogyan csökken a pálya iránt, hogy a valamikori négy és félszeres túljelentkezés helyett ma már alig másfélszeres az orvosi egyetemre a túljelentkezés. Tehát mindent egybevetve, három év elteltével a helyzet sokkal rosszabb az egészségügyben, mint volt.”

BALCZÓ ZOLTÁN (MIÉP):

„... Egyetértünk ezekkel a megfogalmazásokkal, ezért is szavaztuk meg a családi támogatások visszaállítását és új elemként az adókedvezmény bevezetését.

El kell ismerni, hogy a többgyermekes és megfelelő jövedelemmel bíró családok esetében az adókedvezmény bevezetése jelentős érdemi javulást eredményezett. Hozzá kell ugyanakkor tennünk, hogy az említett családtámogatási elemek nem helyettesítik szerintünk azt az anyai hivatás gyakorlását közvetlenül és főállásként elismerő státust, aminek bevezetése a továbbra is fogyó népességre való tekintettel indokolt lenne.”

„... Újabb idézet: »A hosszú ideje romboló, nem csupán gazdasági, de kulturális, erkölcsi, civilizációs okokkal is magyarázható baj, mint a népességfogyás, pusztán gazdasági eszközökkel és csak a kormány által nem orvosolható.« Szomorúan kell megállapítanunk, hogy ezzel a megfogalmazással szerintünk ellentétben a Fidesz, az MSZP segítségével, a történelmi egyházak egyértelmű állásfoglalását is figyelmen kívül hagyva, magzatvédelmi törvény néven egy egyértelműen liberális abortusztörvényt alkotott meg.”

„A kormány célja az, hogy megőrizzük a nyugdíjak reálértékét és orvosoljuk a nyugdíjrendszeren belüli igazságtalanságokat. Ezt a vállalását a kormány teljesítette, sőt a nyugdíjak reálértéke növekedett is. Azt azonban nem sikerült elérni, hogy tisztességesen végigdolgozott életpálya után ne kelljen szembesülni az élelnívó jelentős vissza-

esésével, a kisnyugdíjasoknak pedig a közüzemiszámla-fizetés olykor megoldhatatlan nehézségével.

Örülünk annak, hogy a kormány, egybeesően a MIÉP mindig is hangoztatott javaslatával és módosításaival, most olyan törvényt terjesztett be, amely megszünteti a munkát is vállalók nyugdíjának megadóztatását.

Az állami nyugdíjrendszer megerősítését nagyon fontos döntésnek tartjuk, reformját támogatjuk.”

HORTOBÁGYI KRISZTINA (MSZP):

„Köszönöm a szót, elnök úr. (Közbeszólások, zaj a Fidesz padsoraiból: Szűzbeszéd! – Jaj! – Halljuk!) Nem szűzbeszéd, tisztelt uraim, csak önök nem járnak be a parlamentbe. (Derűltség, taps az MSZP padsoraiban.)

A szociálpolitika sikeréhez szeretnék egy adalékot hozzátenni. A szociális szféra dolgozói nagyon kemény lelki, érzelmi terhelés alatt és megalázó jövedelmi viszonyok között dolgoznak. Ennek ellenére hatalmas szakmai hivatástudattal végzik munkájukat. Ma a diplomások közül ők vannak a bérlista legalján. Nagyobb részük nettó havi jövedelme kevesebb, mint 30 ezer forint.

Meddig tartható még, hogy tisztességes bér helyett csak szép szavakat, ígéreteket és eseti pótlékemelését kapnak? Meddig tartható még, hogy a professzionális segítők ugyanolyan kiszolgáltatott helyzetben vannak, mint akiket segítenek?”

HEGYI GYULA (MSZP):

„... Tegnap Budapest II. kerületében, a József-hegyi lépcsőnél levő gyermekotthonban cipőket adtunk át a szegény gyermekeknek. Ajándékot adni mindig jó, de az ember szomorú szívvel tapasztalja, vajon normális-e, teszi fel a kérdést, hogy gyerekeknek téli cipőt kell adományozni, mert egyébként nem lenne cipő, amit a lábukra tudnának húzni.

Gazdagabb országokban is van jótékonykodás, de ott játékot adnak, kerékpárt, nem elemi ruházati cikket. Emberek sátrakban laknak ebben az országban, és időnként a kormánypárti televízióban megköszönik a jó szívű kormánynak, hogy télire kályhát adott nekik.

Ahogy József Attila is mondja: »ismét hálnak az utcán az emberek.« Ha a mi gyermekkorunkban emberpiacról vagy hajléktalanokról hallottunk, akkor a múltra gondoltunk, vagy távoli nyugat-európai országokra. A szegénység milliós szám ismét betört a magyar társadalom mindennapi életébe. Folyamatosan nő a különbség a gazdagok és a szegények között. (Dr. Kövér László: Nem mondasz igazat! – Kósa Lajos: Füllentesz!)

Arról olvasunk, hogy a fideszes képviselők 150 ezer forintos jövedelemből több milliárd forintos vállalatokat vásárolnak maguknak (Dr. Kövér László: Lódítasz! Nem szégyelled magad?), miközben több millió ember helyzete folyamatosan romlik ebben az országban. (Dr. Kö-

vér László: És te vagy a keresztény tagozat vezetője, te! – Kósa Lajos: Menj gyónni, ne füllents!) Tíz éve, tisztelt képviselőtársaim, a költségvetési kiadások 38 százaléka ment jóléti célra; jelenleg 24 százaléka. Tíz évvel ezelőtt a költségvetésen belül 10,5 százalékot fordítottak nyugdíjkiadásokra; most csak 7,4 százalékot. Akárhogy manipulálnak tehát önök, hogy kinek emelik, kinek nem emelik a nyugdíját, kevesebb pénzből csak kevesebbet lehet adni.

Azt a kérdést szeretném valóban feltenni, hogy ha igaz az, hogy ötödik éve kétszer olyan nagy ütemben növekszik a gazdaság Magyarországon, mint ahogy önök állítják, akkor a lakosság többsége miért nem érzel ebből semmit. Miért érzik azt, hogy egyre szegényebben és nyomorultabban élnek (*Az elnök a csengő megkocogtatásával jelzi az időkeret leteltét. – Rockenbauer Zoltán: Nem igaz!*) ebben a hazában? Erre kellene válaszolniuk."

DR. SZENTGYÖRGYVÖLGYI PÉTER (FKGP):

"... Hegyi Gyula képviselő úr mintha az ötvenes évekről számolna be, amikor is pártjának elődje uralkodott egyedül Magyarországon, és valóban fordultak elő ilyenek, hogy nem volt a gyerekeknek cipője (*Dr. Wiener György: És '45 előtt!*), és sorba kellett volna állni a cipőkért. Én magam is mondhatnám azt, hármunknak egy bakancsunk volt, egy durabel bakancs. Nos, egyébként Németországban is bevett szokás: Nyugat-Németországban, hogy úgy mondjam, amely gazdag ország, de mivel puritánok, igenis nem herdálják a pénzt, és a gyerekek cipőt – mivel csak rövid ideig hordanak egy cipőt –, ezt az alig használt cipőt egy bizonyos vásáron odaadják ajándékba vagy kevéért azért az egyébként tehetős gyerekeknek, akik Max Weber szerint protestáns puritanizmusban nevelkedtek. Továbbadják a cipőjüket. Ennek semmi köze a szegénységhez, csak egy normális és jó életfelfogás. ..."

DR. JUHAROS RÓBERT (Fidesz):

"... Szeretném megragadni az alkalmat és köszönetet mondani a kormánynak, hogy visszaadta választókerületemnek az életéselyét. (*Derültség az MSZP és az SZDSZ soraiban.*) Az én választókerületem korábban Budapest leghírhedtebb választókerülete volt, a közbiztonság olyan katasztrofális volt, hogy aki tudott, fejvesztve menekült innen. (*Keller László: Nem hallja a miniszterelnök úr, felesleges!*)

Józsefvárosban a kormány és a parlament intézkedései nyomán megszűnt a közterületi prostitúció, bezártuk a drogdizskókat, elretentettük az önkényes lakásfoglalókat, és szeretném ezúton is megköszönni a magyar kormánynak, hogy támogatta mintegy 110 millió forinttal a közterületi térfigyelő rendszer kiépítését. Ezáltal választókerületem Budapest ötödik legbiztonságosabb kerületévé vált, és azt gondolom, az a szám, hogy a saját választókerületemben az elmúlt három évben megötszöröződtek az ingatlanárak, azt bizonyítja, hogy bizony helyes úton járunk.

Szeretném még egyszer megköszönni a magyar kormánynak a közbiztonság javítását célzó erőfeszítéseit, és hála otthonteremtési programjának, ma már megnőtt a befektetési kedv Józsefvárosban. Így számos önkormányzati bérlakás épül, és a főváros legnagyobb lakáscélú fejlesztéséről a minap döntött a kerületi önkormányzat képviselő-testülete. Mintegy négyezer lakás fog megépülni Józsefvárosban, a korábban hírhedt városrészben, és ennek az lesz az eredménye – amint a Gazdasági Minisztérium egyik számítása már mutatja –, hogy minden ötezer lakás megépítése 0,4 százalékos gazdasági növekedést fog eredményezni, és mintegy 25 ezer új munkahely (Az elnök a csengő megkocogtatásával jelzi az időkeret leteltét.) megteremtését is eredményezi, tehát ilyen értelemben választókerületem, reményeim szerint, viszonzni fogja tudni a kormány számára mindazt, amit értett. (Az elnök ismét csenget.)

Szeretném még egyszer megköszönni. (Taps a kormánypártok sorából.)”

SZABÓ SÁNDORNÉ (MSZP):

„... A tények makacsak a családtámogatás terén is. A gazdasági stabilizáció intézkedései nyomán az egy- és kétgyermekes, magasabb jövedelmű családok gyermekeinek 6 százaléka nem kapott családi pótlékot. A jelenlegi családtámogatási rendszerben 51 százalék egyáltalán nem, vagy részben tudja igénybe venni az adókedvezményt. Mi felülről zártunk, önök a szegényeket, a rászorulókat alulról zárják ki. Siker ez?

Ha jó a családtámogatási rendszer, ha minden jó, amit önök csinálnak, hogy nőtt 200 ezerrel a kiegészítő családi pótlékra jogosult gyermekek száma? Ma a minden gyermekhez eljutó családi pótlék 50 százalékos veszteséget szenvedett vásárlóértékéből, mert önök '98 óta egy fillérrel nem emelték az összegét. A szocialisták minden erőfeszítése ellenére az inflációs korrekciót nem hajtották végre, pedig negyven pontjukban azt ígérték, megőrzik a családi pótlék értékőrzését.

Jól van-e az, hogy önök már magzati korban különbséget tesznek gyermek és gyermek között? Tehet arról a magzat, hogy nem az önök által kedvezményezett családban születik? Pedig negyven pontjukban azt ígérték, hogy önöknél minden gyermek egyforma és fontos. A tettek nem ezt bizonyítják. Igazságos ön szerint az, hogy a családtámogatás, ahol a pályakezdő, a minimálbéres, a gyermekét egyedül nevelő, a munkanélküli, a gyeseen lévő, a rokkantnyugdíjas gyermeke nem méltó és nem jogosult a támogatásra? Igazságos ez?”